

РЕЦЕНЗІЯ

на дисертаційну роботу Володимира Гончара
**«Формування готовності офіцерів до здійснення мовної підготовки у
військових частинах Національної гвардії України»,**
подану на здобуття наукового ступеня доктора філософії
за спеціальністю 011 Освітні, педагогічні науки
галузь знань 01 Освіта / Педагогіка

Актуальність теми дисертації. Своєчасність дослідження В. Гончара та актуальність дисертації не викликає сумніву, оскільки, урахувавши стійке прагнення України до євроінтеграції, участь військових підрозділів України, зокрема Національної гвардії України, у заходах міжнародного співробітництва стає надзвичайно важливою для швидкого досягнення сумісності з підрозділами країн-членів НАТО. Стандартизовані угоди між Україною та НАТО чітко визначають рівні компетентності та категорії посад, необхідні для успішної співпраці в рамках безпечного простору.

Одним з інструментів для формування необхідної мовної компетентності офіцерів, яка гарантує сумісність підрозділів Національної гвардії України з підрозділами НАТО, є мовна підготовка. Мовна підготовка має стати пріоритетним напрямом у професійній підготовці військовослужбовців та невід'ємною складовою їх індивідуальної підготовки.

Важливо розуміти, що для досягнення необхідних рівнів володіння іноземною мовою, визначених в угодах між Україною та НАТО, і з урахуванням обмежених термінів, мовна підготовка має проводитися системно та всеохоплююче, не відволікаючи від виконання службових завдань НГУ. Це передбачає наявність не лише відповідних навчальних закладів, лабораторій, літератури та онлайн-ресурсів, але й кваліфікованого педагогічного персоналу з числа військовослужбовців (офіцерів-викладачів, інструкторів з мовної підготовки), готового забезпечити мовну підготовку у військових частинах НГУ. Ефективне використання часу та розуміння специфіки діяльності НГУ дозволить офіцерам більш якісно проводити підготовку військовослужбовців

на шляху до досягнення необхідного рівня володіння іноземною мовою з мовним стандартом НАТО «STANAG 6001».

Дисертацію виконано у межах науково-дослідної роботи кафедри філології, перекладу та стратегічних комунікацій Національної академії НГУ «Виявлення залежності рівня сформованості компетентності спілкування іноземною мовою здобувачів вищої освіти НА НГУ від використання віртуальних навчальних середовищ та елементів дистанційного навчання в освітньому процесі» (державний реєстраційний номер 0121U109856) та відповідно до плану науково-дослідної роботи кафедри педагогіки вищої школи в межах реалізації комплексної наукової програми дослідження «Гуманізація навчально-виховного процесу у вищій школі» (номер державної реєстрації – 0114U001251) ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет» (м. Слов'янськ). Тему дисертації перезатверджено вченою радою Донбаського державного педагогічного університету (протокол № 2 від 19 жовтня 2023 р.).

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій. Обґрунтованість та достовірність основних наукових положень дисертації, отриманих результатів, висновків та рекомендацій підтверджуються використанням загальнонаукових, теоретичних та практичних методів дослідження, а саме: теоретичних: історичний, логічний, теоретичний та порівняльний аналіз та узагальнення психолого-педагогічних джерел для з'ясування стану розробленості проблеми; порівняння наявних визначень з метою уточнення поняттєво-категоріального апарату дослідження; системний аналіз процесу професійної підготовки для виявлення педагогічних умов формування готовності офіцерів до здійснення мовної підготовки; емпіричних – опитування, педагогічне спостереження за освітнім процесом, бесіди, тестування, самооцінювання, аналіз документації вищих військових навчальних закладів НГУ для обґрунтування виявлених педагогічних умов, педагогічний експеримент з метою перевірки ефективності педагогічних умов формування готовності офіцерів до здійснення мовної підготовки;

4279083767690878

математичної статистики – для математичної обробки результатів дослідження, їх якісного та кількісного аналізу, визначення їх статистичної значущості та забезпечення вірогідності й об'єктивності.

Тему дослідження розглянуто всебічно та докладно, логічна структура роботи визначається її метою, сформульованими завданнями. Основні наукові результати дослідження отримані дисертантом особисто і характеризуються *науковою новизною і теоретичним значенням*. До найбільш суттєвих положень, висновків та рекомендацій, які відзначаються науковою і практичною цінністю, слід віднести такі: уперше виявлено, теоретично обґрунтовано педагогічні умови формування готовності офіцерів до здійснення мовної підготовки у військових частинах НГУ; уточнено сутність і структуру готовності офіцерів до здійснення мовної підготовки у військових частинах НГУ; критерії, показники та рівні сформованості готовності офіцерів до здійснення мовної підготовки у військових частинах НГУ; спроектовано структурно-функціональну модель готовності офіцерів до здійснення мовної підготовки в частинах НГУ, яка складається зі змістового, процесуального і результативного блоків; удосконалено зміст, форми, методи формування готовності офіцерів до здійснення мовної підготовки у військових частинах та вищих військових навчальних закладах.

Характеристика основних положень роботи.

Дисертаційна робота В. Гончара охоплює дослідження широкого кола питань, які знайшли відображення у відповідній структурі та змісті. Дисертація має традиційну структуру та складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел та додатків.

У Вступі обґрунтовано актуальність і доцільність обраної теми, сформульовано об'єкт, предмет, мету, завдання, методи дослідження, розкрито наукову новизну, практичне значення роботи, наведено відомості про апробацію та впровадження отриманих результатів.

У першому розділі – «Теоретичні засади формування готовності офіцерів до здійснення мовної підготовки у військових частинах Національної

гвардії України» – проаналізовано сутність та характеристики ключових понять «мовна підготовка», «мовна компетентність офіцера НГУ», «готовність офіцера до здійснення мовної підготовки у військових частинах НГУ» у науковому психологічному, лінгвістичному та педагогічному колах.

Кваліфіковано розглянуто формування готовності офіцера до здійснення мовної підготовки у військових частинах НГУ як актуальну педагогічну проблему; окреслено структуру в єдності психологічного, знаннєвого і практичного компонентів, критерії (мотиваційний, пізнавальний, результативний), показники та рівні сформованості (високий, середній, низький) готовності офіцера до здійснення мовної підготовки у військових частинах НГУ.

У другому розділі – «Теоретичне обґрунтування педагогічних умов формування готовності офіцерів до здійснення мовної підготовки у військових частинах Національної гвардії України» – В. Гончар провів ґрунтовний аналіз зарубіжного та вітчизняного досвіду розвитку готовності офіцерів до проведення мовної підготовки, який засвідчив актуальність і важливість цієї проблеми як у провідних країн світу, так і в Україні. Вивчаючи досвід США, Великої Британії, Канади і Латвійської Республіки, дисертант виокремив провідні аспекти організації іншомовної підготовки особового складу, зокрема: уніфікований та централізований підхід, курсовий характер навчання, постійне занурення курсантів у іншомовне середовище, індивідуалізація та диференціація методик, активне впровадження новітніх технологій навчання.

У дисертації визначено педагогічні умови, а також розроблено і теоретично обґрунтовано структурно-функціональну модель готовності офіцерів до здійснення мовної підготовки військовослужбовців у частинах НГУ в єдності змістового, процесуального та результативного блоків. У структурно-функціональній моделі представлено взаємозв'язки та взаємовплив між метою, завданнями, методологічними підходами й загальнодидактичними та специфічними принципами навчання, педагогічними умовами та алгоритмами їх реалізації, критеріями й рівнями

сформованості готовності офіцерів до здійснення мовної

результатом експериментального дослідження.

У третьому розділі – «Експериментальна перевірка впровадження педагогічних умов формування готовності офіцерів до здійснення мовної підготовки у військових частинах Національної гвардії України» – автор провів експериментальне дослідження ефективності визначених педагогічних умов.

Реалізація першої педагогічної умови – розвитку та підтримки належної мотивації офіцерів до здійснення мовної підготовки – відбувалася наскрізно: від попереднього відбору за професійними намірами та життєвими орієнтаціями до супроводу під час формування готовності до педагогічної діяльності відповідно до другої та третьої умов. Застосовувалися методи розвитку позитивної мотивації з використанням інноваційних технологій, самостійної і групової роботи, інтернет-технологій, ІКТ, дистанційних платформ, групових та індивідуальних видів діяльності, проєктного навчання та зв'язку теорії з практикою. Друга умова впроваджувалася шляхом вдосконалення програм інтенсивних курсів вивчення іноземних мов, розробки навчально-методичного забезпечення, періодичного тестування, використання програмних продуктів та віртуальних кабінетів для перевірки знань. Реалізація третьої педагогічної умови відбувалася шляхом формування викладацької грамотності на курсах підвищення кваліфікації, роботи в якості викладача, підготовки до занять, ознайомлення з процесами оцінювання та можливість для слухачів надавати оцінки й здійснювати контроль.

Експериментальні дані переконливо засвідчили ефективність запропонованого автором підходу до організації процесу формування готовності офіцерського складу Національної гвардії України здійснювати мовну підготовку особового складу. Результати експериментальної апробації визначених педагогічних умов на різних етапах дослідження підтвердили їх дієвість для формування в офіцерів готовності до здійснення мовної підготовки у військових частинах НГУ.

4278083267690878

У цілому позитивно оцінюючи дисертаційне дослідження В. Гончара, необхідно зробити певні зауваження та вказати на деякі положення роботи, що вважаються дискусійними:

1. Робота значно би виграла, якщо б автор у представленій структурі готовності офіцерів до здійснення мовної підготовки у військових частинах НГУ до практичного компоненту включив цифрову грамотність, адже здатність офіцерів застосовувати цифрові технології в мовній підготовці сприятиме інтерактивності, мультимедійності, дозволить створювати гнучкі освітні траєкторії, які враховують складність матеріалу і темп його засвоєння.

2. Дисертант у п. 3.1. «Організація педагогічного експерименту» вказує, що в дослідженні брали участь 236 військовослужбовців, з яких відбиралися групи на інтенсивні курси вивчення іноземних мов в Національній академії НГУ. При цьому з подальшого тексту залишається не зрозумілим, яким чином, у який термін відбувалося навчання експериментальної групи, яким був склад контрольної групи на констатувальному і контрольному етапах.

3. Частина зроблених дисертантом висновків, на нашу думку, не є логічним підсумком розглянутих фактів, міркувань та узагальнень, а має радше декларативний характер. Вважаємо, було б доцільніше детальніше викласти висновки до кожного розділу роботи, а в загальних висновках зосередити увагу на порівняльному аналізі отриманих результатів із наявними науковими напрацюваннями у відповідній галузі. Такий підхід надав би більшої ваги та значущості науковому внеску, репрезентованому в дослідженні.

4. У роботі розглянуто теоретичні та практичні аспекти досліджуваної проблеми. Однак, на нашу думку, для повноти викладення матеріалу було б доречно навести в додатках плани-конспекти навчальних занять, спрямованих на формування готовності офіцерів до здійснення мовної підготовки особового складу у військових частинах Національної гвардії України. Така додаткова інформація значно збагатила б емпіричну базу дослідження та посилила його практичну цінність.

5. У цілому робота відзначається грамотним і логічним викладом матеріалу. Однак у тексті досліджуваної праці трапляються певні недоліки, зокрема орфографічні та стилістичні огріхи, що дещо знижують загальне позитивне враження від змістовного наповнення роботи.

Висновок про відповідність дисертації встановленим вимогам.

Висловлені зауваження і побажання не знижують загальної високої оцінки дисертації. Аналіз дисертації та опублікованих праць дає підстави для висновку про те, що дисертація Гончара Володимира Васильовича «Формування готовності офіцерів до здійснення мовної підготовки у військових частинах Національної гвардії України» є самостійною, завершеною науковою роботою, яка відповідає спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки та вимогам до оформлення дисертації, затвердженим Наказом Міністерства освіти і науки України № 40 від 12.01.2017 р. «Про затвердження Вимог щодо оформлення дисертації» (із змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства освіти і науки України № 759 від 31.05.2019 р.) та пунктам 6-9 Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою КМУ від 12.01.2022 р. № 44 (із змінами, внесеними згідно з Постановами КМ № 341 від 21.03.2022 р., № 502 від 19.05.2023 р.), а В. Гончар заслуговує на присудження ступеня доктора філософії зі спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки.

Рецензент

кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри теорії і практики
початкової освіти ДВНЗ «ДПУ»

Олена ІШУТІНА

Підпис кандидата педагогічних наук, доцента Ішутіної О. засвідчую:

Начальник відділу кадрів

Євген СІЛІН

На електронний документ накладено: 1 (Один) підписи чи печатки:
На момент друку копії, підписи чи печатки перевірено:
Програмний комплекс: eSign v. 2.3.0;
Засіб кваліфікованого електронного підпису чи печатки: ПТ Користувач ЦСК-1
Експертний висновок: №04/05/02-1277 від 09.04.2021;
Цілісність даних: не порушена;

4279083267690878

Підпис № 1 (реквізити підписувача та дані сертифіката)
Підписувач: ШУТІНА ОЛЕНА ЄВГЕНІВНА 3092300844;
Належність до Юридичної особи: ФІЗИЧНА ОСОБА;
Код юридичної особи в ЄДР: 3092300844;
Серійний номер кваліфікованого сертифіката: 5E984D526F82F38F0400000035257013667F804;
Видавець кваліфікованого сертифіката: КНЕДП АЦСК АТ КБ "ПРИВАТБАНК";
Тип носія особистого ключа: Незахищений;
Тип підпису: Удосконалений;
Сертифікат: Кваліфікований;
Час та дата підпису (позначка часу для підпису): 11:51 29.04.2024;
Чинний на момент підпису. Підтверджено позначкою часу для підпису від АЦСК (кваліфікованого надавача електронних довірчих послуг)
Час та дата підпису (позначка часу для даних): 11:51 29.04.2024;
Чинний на момент підпису. Підтверджено позначкою часу для даних від АЦСК (кваліфікованого надавача електронних довірчих послуг)